

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til: Justitsministeriet

RETSPOLITISK FORENINGS HØRINGSSVAR AD

- 1. Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (Politiets overtagelse af tv-overvågning),**
J.nr.: 2019-731-0055. Frist 08.01.2020
- 2. Forslag til Lov om ændring af lov om tv-overvågning (Styrkelse af trygheden og sikkerheden, herunder udvidelse af adgangen til tv-overvågning for private og offentlige myndigheder samt obligatorisk registrering af tv-overvågning).**
J.nr.: 2019-7910-0026. Frist 08.01.2020
- 3. Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på internettet).**
J.nr.: 2019-731-0058. Frist 08.01.2020
- 4. Forslag til Lov om ændring af straffeloven (Forstærket indsats mod eksplosivstoffer).**
J.nr.: 2019-7910-0026. Frist 08.01.2020.

Svar til: strafferetskontoret@jm.dk med kopi til mal@jm.dk samt databeskyttelse@jm.dk med kopi til ces@jm.dk

Retspolitisk Forening har valgt at besvare disse høringsanmodninger under ét, da de alle, bortset fra nr. 4, har som erklæret formål at styrke politiets efterforskningsmuligheder gennem overvågning og for så vidt angår nr. 3 er en udvidelse af mulighederne for indsættelse af politiagenter ved internetbaseret kriminalitet. Alle lovforslag, bortset fra nr. 3 er en konkretisering af regeringens udspil af 10. oktober 2019 om tryghed og sikkerhed i det offentlige rum.

Retspolitisk Forening skal bemærke, at med 2 af disse lovforslag (nr. 1 og 2) føjes endnu en endda særdeles bred udvidelse af offentlige myndigheders adgang til overvågning af borgernes færden ikke kun i det offentlige rum, men tillige i private områder. Den logik, der tilsiger den slags indgreb, hviler på den antagelse at, alle der færdes udenfor eget hjem, *kan* være mulige lovovertrædere. Eller udtrykt på en anden måde: Man kan aldrig vide, hvornår en tilfældig oplysning kan være til nytte i politiets efterforskning. Dette er efter foreningens opfattelse en ubestridelig kendsgerning.

Konsekvensen af denne logik sammenholdt med allerede vedtagne og igangsatte overvågningsinitiativer eksempelvis ANPG-bekendtgørelsen og det retsstridige krav om opbevaring af oplysninger fra mobiltelefonnettets transmissionssystem, er en betragtelig indskrænkning i retten til privatliv samt borgernes ret til frit at bevæge sig i det offentlige rum.

Denne logik, hviler efter foreningens opfattelse på et yderst spinkelt grundlag, der er fremkaldt af en ikke nærmere begrundet frygt for *"... særligt alvorlige forbrydelser, eksempelvis terrorangreb, bandeopgør, bombesprængninger mv., hvor menneskeliv eller betydelige samfundsværdier kan bringes eller er blevet bragt i fare"*, som det anføres i bemærkningerne (s.4) til forslaget om politiets overtagelse af TV-overvågning.

For så vidt angår faren for bombesprængninger har en gennemgang af lovforslagene kun med sikkerhed kunnet dokumentere to tilfælde. I begge tilfælde var gerningsstedet i øvrigt allerede dækket af overvågningskameraer. For så vidt angår terrorangreb er der ét klart tilfælde, angrebet på Krudttønden og synagogen i Krystalgade i februar 2015.

Det forekommer dog lidet sandsynligt, at de foreslåede regler kunne have forhindret terrorangrebet på Krudttønden. Angrebet på Synagogen og den efterfølgende uskadeliggørelse af gerningsmanden til begge attentater, skete ved brug af optagelser fra private overvågningskameraer. Optagelser der blev stillet til politiets rådighed efter de almindelige regler i retsplejeloven. Det forekommer også i denne situation tvivlsomt, om en hurtigere adgang til oplysninger fra private overvågningskameraer ville have afværget angrebet. En grundforudsætning herfor må logisk set være kendskab til eller en mistanke om, at gerningsmanden ville fortsætte sine forbrydelser ved at bevæge sig fra et sted til et andet.

I øvrigt virker det bestemt ikke betryggende eller tilrådeligt på denne måde at øge så markant den mængde af observations- og andet materiale, politiet skal håndtere i forbindelse med efterforskningen af straffesager, når man erindrer de voldsomme problemer, politiet har vist sig i den sidste halve snes år at have haft med hensyn til behandlingen af teleoplysninger.

Sammenfattende skal foreningen fsv. angående nr. 1-3 henstille, at der i bemærkningerne i det mindste tilføjes et afsnit om lovforslagenes forenelighed med bestemmelserne i EMRK og andre menneskeretlige forpligtelser. Om dette spørgsmål henvises til Lene Wachter Lentz artikel i Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab nr. 2 2019 (*Politiets infiltration på digitale platforme – set i et menneskeretligt perspektiv*).

Særligt om nr. 2 bemærkes, at foreningen ikke har bemærkninger til pligtmæssig registrering af privat TV-overvågning.

Særligt om pkt. 3. bemærkes: Retspolitisk Forening ser generelt med bekymring på anvendelsen af politiagenter, da deltagelse af agenter objektivt set er medvirken til begåelsen af en forbrydelse samt, at den i dag gældende øvre grænse for provokationsforbuddet (forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed, jf. RPL § 754 stk. 1) forekommer vanskelig at administrere sammenholdt med adgangen efter RPL § 754 a stk. 2, til at tilskynde til udførelse eller fortsættelse af forbrydelsen.

Ved lovforslaget fraviges kravet om, at efterforskningen skal angå en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. Begrundelsen er, at politiet i dag er afskåret fra at anvende agentreglerne på visse former for kriminalitet på internettet vedrørende udbredelse og besiddelse mv. af børnepornografi, hæleri samt salg af narkotika, våben og eksplosivstoffer. Foreningen skal ikke kritisere politiets efterforskning af forbrydelser af den anførte slags, men det skal påpeges, at der i dag allerede er adgang til at efterforske den type forbrydelser ved at undersøge opslag på nettet og efterforske ud fra disse oplysninger.

Hensigten med indsættelse af agenter er ifølge bemærkningerne at få gerningspersonen(-erne) til at afsløre deres identitet. Hvorvidt dette kan ske, forekommer ikke indlysende, da "bagmændene" næppe fralægger sig anonymiteten ved kontakten med den hemmelige agent samt, at levering af

det udbudte materiale næppe finder sted ved deres personlige indsats, men ved brug af et eller flere mellemlid, der ikke er bekendt med gerningspersonens(personernes) identitet.

Særligt om nr. 4 bemærkes, at strafferammerne allerede er særdeles rummelige samt, at der også i gældende ret er adgang til at forhøje med det halve, jf. straffelovens § 81b. Foreningen finder de foreslåede bestemmelser overflødige og næppe kan antages at have yderligere afskrækkende eller forebyggende virkning i forhold til den gældende retstilstand.

Foreningen har herudover ikke yderligere bemærkninger.

København, d. 8. januar 2020

Leif Herman

Bjørn Elmquist

Bestyrelsesmedlem

Formand